

Επαναληπτικό διαγώνισμα στα Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Β' Λυκείου

ΟΝΟΜΑ:

Βαθμός

ΗΜ/ΝΙΑ: Κυριακή, 13 / 2 / 2022

ΤΜΗΜΑ:

%

Διδαγμένο Κείμενο

Πλάτωνος Πρωταγόρας 320d – 321b5.

Ἦν γάρ ποτε χρόνος ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἴμαρμένος γενέσεως, τυποῦσιν αὐτὰ θεοὶ γῆς ἔνδον ἐκ γῆς καὶ πυρὸς μείξαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῆ κεράννυται. Ἐπειδὴ δ' ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἔμελλον, προσέταξαν Προμηθεὶ καὶ Ἐπιμηθεὶ κοσμησαί τε καὶ νεῖμαι δυνάμεις ἐκάστοις ὡς πρέπει. Προμηθεὰ δὲ παραιτεῖται Ἐπιμηθεὺς αὐτὸς νεῖμαι «νείμαντος δ' ἐμοῦ,» ἔφη, «ἐπίσκεψαι» καὶ οὕτω πείσας νέμει. Νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἄνευ τάχους προσῆπτεν, τοὺς δὲ ἀσθενεστέρους τάχει ἐκόσμει· τοὺς δὲ ὥπλιζε, τοῖς δ' ἄοπλον διδούς φύσιν ἄλλην τιν' αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο δύναμιν εἰς σωτηρίαν. Ἄ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἤμπισχεν, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν· ἃ δὲ ἠῦξε μεγέθει, τῷδε αὐτῷ αὐτὰ ἔσφζεν· καὶ τᾶλλα οὕτως ἐπανισῶν ἔνεμεν. Ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο εὐλάβειαν ἔχων μὴ τι γένος αἰστωθείη· ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ἀλληλοφθοριῶν διαφυγὰς ἐπήρκεσε, πρὸς τὰς ἐκ Διὸς ὥρας εὐμάρειαν ἐμηχανᾶτο ἀμφιεννὺς αὐτὰ πυκναῖς τε θριξίν καὶ στερεοῖς δέρμασιν, ἱκανοῖς μὲν ἀμῦναι χειμῶνα, δυνατοῖς δὲ καὶ καύματα, καὶ εἰς εὐνάς ἰοῦσιν ὅπως ὑπάρχοι τὰ αὐτὰ ταῦτα στρωμνῆ οἰκεία τε καὶ αὐτοφυῆς ἐκάστω· καὶ ὑποδῶν τὰ μὲν ὅπλαϊς, τὰ δὲ δέρμασιν στερεοῖς καὶ ἀναίμοις. Τούντεῦθεν τροφὰς ἄλλοις ἄλλας ἐξεπόριζεν, τοῖς μὲν ἐκ γῆς βοτάνην, ἄλλοις δὲ δένδρων καρπούς, τοῖς δὲ ῥίζας· ἔστι δ' οἷς ἔδωκεν εἶναι τροφήν ζῶων ἄλλων βορᾶν· καὶ τοῖς μὲν ὀλιγογονίαν προσῆψε, τοῖς δ' ἀναλισκομένοις ὑπὸ τούτων πολυγονίαν, σωτηρίαν τῷ γένει πορίζων.

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω θέσεις, τη λέξη **Σωστό**, αν είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**.

1. Ο μύθος του Πρωταγόρα έχει αφητηρία μια εποχή κατά την οποία υπήρχαν θεοὶ και θνητὰ ὄντα.
2. Σύμφωνα με τον μύθο ο Προμηθεὺς ἔκανε τη μοιρασιά ικανοτήτων στα θνητὰ γένη και ο Επιμηθεὺς την επιθεώρηση.
3. Μία από τις ιδιότητες που δόθηκε στα θνητὰ γένη ἦταν αὐτῆς της προσαρμογῆς στις μεταβολές του καιροῦ.
4. Σύμφωνα με τον μύθο στα ζῶα που τρέφονται με κρέας ἄλλων ζῶων δόθηκε μεγάλη γονιμότητα.
5. Οι ικανότητες των θνητῶν ὄντων δόθηκαν σοφὰ σύμφωνα με τον φυσικό νόμο της αναπλήρωσης.

Μονάδες 10

B1.α. «ἐκ γῆς καὶ πυρὸς μείξαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῆ κεράννυται»: Να σχολιάσετε την κοσμογονική αντίληψη που εντοπίζεται στο συγκεκριμένο απόσπασμα σχετικά με τα στοιχεία από τη σύνθεση των οποίων προέρχονται τα ἔμβια ὄντα. (Μονάδες 6)

β. «εἴμαρμένος γενέσεως»: Να εξηγήσετε το περιεχόμενο της παραπάνω φράσης. (Μονάδες 4)

Μονάδες 10

B2. Σύμφωνα με τον Α. Lesky «στην αριστοκρατική και θεοκρατική αντίληψη της αρχαϊκής Ελλάδας και του έπους, ο Πρωταγόρας απαντά με έναν μύθο πρωτοποριακό σε ό,τι αφορά την Δημιουργία της Ζωής». Με βάση και το παραπάνω δεδομένο να συγκρίνετε τον πρωταγόρειο μύθο με το παρακάτω απόσπασμα από επικό ποίημα "Θεογονία" του Ησιόδου, ως προς το **θέμα** και το **περιεχόμενο**.

Ησιόδου, Θεογονία (στίχοι 453-506)

Κι η Ρέα στον Κρόνο υποταγμένη γέννησε τέκνα λαμπρά,
την Εστία, τη Δήμητρα και τη χρυσοπέδιλη Ήρα,
το δυνατό τον Άδη, που κατοικεί παλάτια κάτω από τη γη
κι έχει καρδιά ανήλεη, τον Εννοσίγαιο το βαρύχτυπο,
το συνετό το Δία, πατέρα θεών και ανθρώπων,
που απ' τη βροντή του τρέμει η πλατιά η γη.
Κι αυτούς ο μέγας Κρόνος τούς κατάπινε, όπως καθένας τους
από την ιερή της μάνας τους κοιλιά στα γόνατα κατέβαινε,
αυτό στο νου του έχοντας, πώς απ' τους γόνους τ' Ουρανού τους ένδοξους
άλλος κανείς βασιλικό αξίωμα ανάμεσα στους αθανάτους να μην έχει.
Γιατί έμαθε από τη Γη κι από τον έναστρο Ουρανό
πως ήταν πεπρωμένο του να νικηθεί από παιδί δικό του, —κι ας ήταν κρατερός—
με του μεγάλου Δία το θέλημα. Γι' αυτό ο Κρόνος τυφλά δεν παραφύλαγε, αλλά καραδοκούσε
και τα τέκνα του κατάπινε. Και πένθος δίχως λησμονιά κυρίευε τη Ρέα.
Μα όταν έμελλε το Δία, θεών κι ανθρώπων τον πατέρα, να γεννήσει,
τότε τους ακριβούς ικέτευε γονείς της, τη Γη και τον γεμάτο άστρα Ουρανό,
να καταστρώσουνε μαζί της κάποιο σχέδιο, πώς να περάσει απαρατήρητη
σαν θα γεννά το γιο της, και πώς να ξεπληρώσει ο Κρόνος τις ερινύες
του πατέρα της και των παιδιών της που ο μέγας δολοπλόκος τα κατάπινε.
Κι αυτοί στη θυγατέρα τους έδιναν μεγάλη προσοχή και πείθονταν,
και της εξήγησαν όσα να γίνουν ήταν πεπρωμένο
σε σχέση με τον βασιλιά τον Κρόνο και το γιο του με τη γενναία την ψυχή.
Τη στείλανε στη Λύκτο, στην πλούσια της Κρήτης χώρα,
όταν το τελευταίο απ' τα παιδιά της να γεννήσει έμελλε,
το Δία το μεγάλο. Κι αυτόν δέχτηκε η πελώρια Γη
στην Κρήτη να τον θρέψει την πλατιά και να τον μεγαλώσει.

Μονάδες 10

B3.α. Να εντοπίσετε στο κείμενο μια λέξη (1) με την οποία παρουσιάζει ετυμολογική συγγένεια καθεμιά από τις παρακάτω: γενέθλιος, μέρισμα, κράμα, άξονας, σκοπιά. (Μον. 5)
β. Να γράψετε πέντε (5) σύνθετες λέξεις στα νέα ελληνικά με τη λέξη «γης». (Μον. 5) Μονάδες 10

B4. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

1. Οι κατήγοροι του Σωκράτους ήταν ο Μέλητος, ο Λύκων και ο Αρχύτας.
2. Η κατηγορία για ασέβεια προς τους θεούς είχε μεγαλύτερη σχέση με την πραγματική αιτία της δίωξης του Σωκράτους.
3. Ο Πλάτων αηδίασε από την απόφαση της δημοκρατίας να καταδικάσει τον Σωκράτη και έτσι απομακρύνθηκε οριστικά από οποιαδήποτε συμμετοχή στα κοινά της Αθήνας.
4. Η πλατωνική Ακαδημία έκλεισε με απόφαση του αυτοκράτορα Ιουλιανού.
5. Οι μέθοδοι των σοφιστών είναι ο μύθος, η διαλεκτική και ο σχολιασμός ποιητικών κειμένων.

Μονάδες 10

Αδίδακτο Θέμα

Αδίδακτο Κείμενο • Δημοσθένης, πρὸς Σπυδρίαν ὑπὲρ Προϊκός, §§ 22 - 28.
Demosthenes. Demosthenis, Orationes. ed. W. Rennie. Typographeo Clarendoniano, 1931.

Οι σύζυγοι των θυγατέρων του Πολύευκτου αντιδικούν για ζητήματα που αφορούν την προίκα που έλαβαν, με αφορμή την κληρονομία που τούς αναλογεί λόγω του θανάτου του πεθερού τους.

[22] τί δὲ συνεσημαίνετο πάλιν τὰ μηδὲν ὑγιᾶς ὄντα μηδ' ἀληθῆ γράμματα; τουτί γὰρ οὐδ' ἂν εἷς δήπου μὴ πᾶσιν ὁμολογῶν τοῖς γεγραμμένοις ποιήσειεν.

[23] Ἀλλὰ μὴν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτό γε δεινὸν δήπου, εἰ πρὸς τὰ συγκεχωρημέν' ὑπ' αὐτῶν τούτων ἐξέσται νῦν ἀντιλέγειν, καὶ μηδὲν σημείον ὑμῖν ἔσται, διότι πάντες ἄνθρωποι πρὸς τὰ μήτ' ἀληθῆ μήτε δίκαια τῶν ἐγκλημάτων οὐ κατασιωπᾶν, ἀλλὰ παραχρημ' ἀμφισβητεῖν εἰώθαμεν¹, μὴ ποιήσαντες δὲ ταῦτα, ἂν ὕστερον ἀντιδικῶσιν, πονηροὶ καὶ συκοφάνται δοκοῦσιν εἶναι.

[24] Ταῦτα μὲν τοίνυν Σπυδρίας οὐδὲν ἦττον ἐμοῦ γινώσκων, ἀλλ' οἶμαι μὲν καὶ ἀκριβέστερον, ὅσω καὶ πυκνότερον ἐνταυθοὶ παρέρχεται, πᾶσιν ἐναντία τοῖς πεπραγμένοις αὐτῷ λέγων οὐκ αἰσχύνεται. Καίτοι πολλάκις ὑμεῖς ἐν μόνον σκευώρημα συνιδόντες, τούτῳ κατὰ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκαλουμένων ἐχρήσασθε τεκμηρίῳ· τούτῳ δ' ἅπανθ' ὑφ' αὐτοῦ συμβέβηκεν ἐξελέγχεσθαι. Καί μοι λαβὲ τὴν μαρτυρίαν ὡς ὁμολογεῖτο τότε τὰ σημεία² τῶν γραμμάτων ὑπὸ τῆς τούτου γυναικός, καὶ νῦν ὑπὸ Σπυδρίου κατασημανθέντα² κεῖται.

[25] Τούτων τοίνυν οὕτως σαφῶς ἀποδεδειγμένων, ἡγοῦμαι μὲν οὐδὲν ἔτι δεῖν πλείω λέγειν· ὅποτε γὰρ καὶ νόμους ἔχω παρέχεσθαι καὶ μάρτυρας ἀπάντων τῶν εἰρημένων, καὶ τὸν ἀντίδικον αὐτὸν ὁμολογοῦντά μοι, τί δεῖ μακρῶν ἔτι λόγων; ὅμως δ' ἂν ἄρα περὶ τῆς προϊκός ἀγανακτῆ καὶ φάσκη πλεονεκτεῖσθαι ταῖς χιλίαις δραγμαῖς, ψεύσεται· οὐδὲν γὰρ ἔχων ἔλαττον ἀμφισβητεῖ πρὸς αὐτάς, ἀλλὰ πλέον, ὡς αὐτίχ' ὑμῖν ἔσται φανερόν. [...]

[27] Ὁ μὲν γὰρ Σπυδρίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρὰ τοῦ Λεωκράτους ἔχουσιν τὰ χρυσία καὶ τὰ ἱμάτια τὴν γυναικ' ἔλαβεν, ὧν ὁ Πολύευκτος προσαπέτεισεν³ τῷ Λεωκράτει πλεῖν ἢ χιλίας· ἐγὼ δ', ἅπερ ἔπεμψέ μοι χωρὶς τῆς προϊκός, ὅσ' ἔχω μόνον, πρὸς τὰ τούτῳ δοθέντ' ἐὰν ἀντιθῆ τις, εὐρήσει παραπλήσια, χωρὶς τῶν εἰς τὰς χιλίας ἀποτιμηθέντων.

[28] Ὡστ' εἰκότως ἐν ταῖς τετταράκοντα μναῖς ἐνετιμᾶτο ταῦτα, ἅπερ ἀπετετεῖκει⁴ τῷ Λεωκράτει καὶ πλείω τῶν ἐμοὶ δοθέντων ἦν. Καί μοι λαβὲ πρῶτον μὲν τὴν ἀπογραφὴν ταύτην καὶ λέγ' αὐτοῖς ἅπερ ἐκάτερος ἡμῶν ἔχει, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τῶν διαιτητῶν μαρτυρίαν, ἵν' ἴδωσιν ὅτι καὶ πολλῶν πλείω χρήματ' ἔχει, καὶ περὶ τούτων ὁ Λεωκράτης ἐνεκάλει, καὶ κατὰ ταῦτ' ἔγνωσαν οἱ διαιτηταί.

¹ εἰώθα: συνηθίζω, ² σημείον: ἀπόδειξη, σφραγίδα / κατασημαίνω: σφραγίζω, επικυρώνω,

³ προσαπέτεισεν > προσαποτίνω: εκτιμῶ τὴν ἀξία ἐνός πράγματος, πληρώνω ἐπιπλέον,

⁴ ἀπετετεῖκει > ἀποτίνω: εκτιμῶ τὴν ἀξία ἐνός πράγματος, ξεπληρώνω.

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος «Ἀλλὰ μὴν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτό γε δεινὸν δήπου, ...τούτῳ κατὰ τῶν ἄλλων τῶν ἐγκαλουμένων ἐχρήσασθε τεκμηρίῳ.», ἀπὸ τις παραγράφους §§ 23-24. Μονάδες 10

Γ2. Στὴν §25 ο ομιλητὴς με αυτοπεποίθησι ἐκθέτει τις θέσεις του. Με ποιες φραστικές ἐπιλογές ἐκφράζεται ἡ αυτοπεποίθησι αὐτή; Σε ποιες ἀποδείξεις καὶ σε ποια στοιχεῖα θα στηρίξει τὴν ἐνδυνάμωσι τῆς ὑπόθεσής του; Μονάδες 10

Γ3.α. Να γράψετε τις ζητούμενες πτώσεις για τις παρακάτω λέξεις του κειμένου (4 μονάδες):

- **ύγιες:** τη γενική και δοτική του ενικού του θηλυκού γένους στον ίδιο βαθμό.
- **ἀληθῆ γράμματα:** την αιτιατική του ενικού και την δοτική του πληθυντικού της συνεκφοράς.
- **πᾶσιν:** την ονομαστική στο αρσενικό και το ουδέτερο γένος στον ενικό αριθμό.

Γ3.β. Να γράψετε ὅ,τι ζητείται για τους παρακάτω ρηματικούς τύπους του κειμένου: (6 μονάδες):

- **ἔλαβεν, ἔπεμψέ:** το α' ενικό της Οριστικής και το β' ενικό της Προστακτικής του μέσου Παρακειμένου.
- **πεπραγμένοι, λέγειν:** το απαρέμφατο του Παρακειμένου του καθενός, στην ίδια φωνή.

Μονάδες 10

Γ4.α. Να γράψετε τους **κύριους ὀρους** της παρακάτω πρότασης · στη συνέχεια να αντικαταστήσετε την παθητική σύνταξη του ρήματος «ὠμολογεῖτο», από την αντίστοιχη **ενεργητική** («ὠμολόγει»), επιφέροντας στην τις απαραίτητες μετατροπές και επισημαίνοντας τις διαφορές στη σύνταξη της νέας πρότασης (4 μονάδες).

— ὠμολογεῖτο τὰ σημεῖα τῶν γραμμάτων ὑπὸ τῆς τούτου γυναικός.

Γ4.β. Να δικαιολογήσετε την πτώση του ὀρου «**αὐτῶ**», στο παρακάτω χωρίο (1 μονάδα).

— Ταῦτα μὲν τοίνυν Σπουδίας οὐδὲν ἦττον ἐμοῦ γινώσκων, ἀλλ' οἶμαι μὲν καὶ ἀκριβέστερον, ὅσῳ καὶ πυκνότερον ἐνταυθοῖ παρέρχεται, πᾶσιν ἐναντία τοῖς πεπραγμένοις **αὐτῶ** λέγων οὐκ αἰσχύνεται.

Γ4.γ. Να απαντήσετε στα ερωτήματα που αφορούν στο κάθε απόσπασμα: (5 μονάδες)

— «Ἄλλὰ μὴν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτό γε δεινὸν δήπου, εἰ πρὸς τὰ συγκεχωρημέν' ὑπ' αὐτῶν τούτων **ἔξέσται** νῦν ἀντιλέγειν, καὶ μηδὲν σημεῖον ὑμῖν ἔσται, διότι πάντες ἄνθρωποι πρὸς τὰ μήτ' ἀληθῆ μήτε δίκαια τῶν ἐγκλημάτων οὐ κατασιωπᾶν, ἀλλὰ παραχρημ' ἀμφισβητεῖν **εἰώθαμεν**, μὴ ποιήσαντες δὲ ταῦτα, ἂν ὕστερον ἀντιδικῶσιν, πονηροὶ καὶ συκοφάνται δοκοῦσιν εἶναι.»:

Να γράψετε το εἶδος των προτάσεων που εκφέρονται με τα δοθέντα ρήματα, «**ἔξέσται**» και «**εἰώθαμεν**» και να δικαιολογήσετε την **εισαγωγή** τους · να γράψετε την **συντακτική λειτουργία** της **πρώτης**.

— «Καὶ μοι λαβὲ πρῶτον μὲν τὴν ἀπογραφὴν ταύτην καὶ λέγ' αὐτοῖς ἄπερ ἐκάτερος ἡμῶν ἔχει, μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τῶν διαιτητῶν μαρτυρίαν, **ἴν' ἰδῶσιν** ὅτι καὶ πολλῶ πλείω χρήματ' ἔχει, καὶ περὶ τούτων ὁ Λεωκράτης ἐνεκάλει, καὶ κατὰ ταῦτ' ἔγνωσαν οἱ διαιτηταί.»:

Να δικαιολογήσετε την **εκφορά** της τελικής πρότασης. Να αναφέρεται με ποια **ἐγκλίση** θα ἔπρεπε να εκφέρεται για να δηλώνει το **δυνατό ἢ πιθανό στο παρόν και το μέλλον**.

Μονάδες 10

**ΤΥΧΗ ΑΓΑΘΗ,
ΕΡΡΩΣΘΕ !!!**